

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA HUDEBNÍ VÝCHOVY

VÝVOJ ALTERNATIVNÍHO ROCKU A JEHO
SOCIOKULTURNÍ KONTEXTY

Bakalářská práce

Aneta Kotrlová

Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání a geografie

3. ročník

Vedoucí práce: Mgr. Filip Krejčí, Ph.D.

Olomouc 2016

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta
Akademický rok: 2014/2015

Studijní program: Specializace v pedagogice
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání a geografie (HK-Z)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
KOTRLOVÁ Aneta	Na Bečvě 1355, Lipník nad Bečvou	D13887

TÉMA ČESKY:

Vývoj alternativního rocku a jeho sociokulturní kontexty.

NÁZEV ANGLICKY:

The evolution of alternative rock and it's sociocultural contexts.

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Filip Krejčí, Ph.D. - KHV

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

1. Východiska a cíle práce
2. Základní pojmy
3. Cíle výzkumného šetření
4. Charakteristika výzkumného šetření
5. Výzkumný soubor (analýza)
6. Výsledky a závěry výzkumného šetření.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Alternative Rock: Third Ear- The Essential Listening Companion (autor: Dave Thompson)
Spin: 20 Years of Alternative Music: Original Writing on Rock, Hip-Hop, Techno, and Beyond (autor: Spin Magazine)
Our band Could Be Your Life: Scenes from the American Indie Underground 1981-1991 (autor: Michael Azerrad)
All Music Guide to Rock: The Definitive Guide to Rock, Pop and Soul (autor: Vladimír Bogdanov)
Britpop!: Cool Britannia And The Spectacular Demise of English Rock (autor: John Harris)
Noise from the Underground: A secret History of Alternative Rock (autor: Pat Blashill)
Empire of Dirt: The Aesthetics and Rituals of British Indie Music (Music Culture) (autor: Wendy Fonarow)
Rock Music Styles (autor: Katherine Charlton)
Milk It: Collected Musings on the Alternative Music Explosion of the '90s (autor: Jim DeRogatis)
Sondy do popu a rocku (autoři: Poledňák Ivan, Ivan Cafourek)
Metodologie a logika výzkumu v hudební pedagogice (autoři: Váňová Hana, Jiří Skopal)
Úvod do studia hudební vědy (autoři: Poledňák Ivan, Jiří Fukač)
Časopis Rock&Pop
Časopis Rolling Stone
Webové zdroje:
www.nytimes.com
www.altmusic.about.com
www.theguardian.com
www.allmusic.com
www.smh.com.au

Podpis studenta: Molavová

Datum: 28. 1. 2015

Podpis vedoucího práce: MJ

Datum: 29. 1. 2015

Podpis vedoucího pracoviště: [Signature]

Datum: 29. 1. 2015

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci na téma „Vývoj alternativního rocku a jeho sociokulturní kontexty“ vypracovala samostatně s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou uvedeny v seznamu literatury na konci práce.

Olomouc, 2016

podpis

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé práce Mgr. Filipu Krejčímu, Ph.D. za poskytnuté cenné rady, ochotu a čas během zpracování mé kvalifikační práce.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Definice pojmu alternativní rock.....	8
3	Alternative nebo Indie?	9
4	Subžánry alternativního rocku	10
4.1	Grunge	10
4.2	Hardcore.....	10
5	Ranný alternativní rock	12
5.1	Frank Zappa	12
5.2	Captain Beefheart	13
5.3	Sanfranciský underground v 70. letech.....	13
5.4	Hnutí Rock In Opposition.....	16
6	Formování alternative rocku v 80. letech.....	18
6.1	R. E. M.....	19
6.2	The Smiths	23
7	Rozkvět a největší rozmach alternative rocku v 90. letech	25
7.1	Nirvana.....	27
7.2	Oasis.....	28
8	Závěr.....	30
9	Seznam pramenů a použité literatury	31

1 Úvod

Řekne-li se pojem alternativní rock, mnoho lidí si dost dobře pod tímto názvem nedokáže představit, o jaký druh hudby se jedná. Začne-li se tedy člověk hlouběji zajímat o tento termín, prvním krokem, který většinou udělá je, že si o tématu vyhledá odbornou literaturu. Jenže v tomto bodě narazí na určitý problém, kterým je nedostatek publikací a literatury, zabývající se tímto tématem. Alespoň na území České republiky a v rámci českého jazyka. Dané téma jsem si tedy vybrala z toho důvodu, aby se dostalo do většího povědomí a také abych jej více zpřístupnila lidem, kteří si o něm chtějí přečíst ve svém rodném jazyce.

Cílem mé práce je tedy zjistit co pojem alternativní rock zahrnuje, jak v průběhu času vznikl a jak se vyvíjel. Pozornost je věnována jednotlivým hudebním skupinám, které tento styl formují. Práce zároveň zkoumá sociokulturní kontexty, které tento směr doprovázejí.

Na tohle téma obecně není napsáno mnoho prací, které by se mu věnovaly. Existuje jedna bakalářská práce, ta se ale spíše věnuje více stylu grunge okolo amerického města Seattle. O tomto tématu je možno se dočíst i v mé práci, kde se mu v jedné kapitole věnuji. Důležitým faktorem je, že jsem toto téma zkoumala z oblasti USA a Velké Británie. O české podobě alternativního rocku řeč v mé práci není, protože tohle téma už je o něco více prozkoumané a tudíž nebylo v zájmu mého bádání.

Jedná se o historický přehled tohoto směru, proto jsem ke zkoumání zvolila metodu průzkumu z velké části zahraniční literatury, kdy jsem si o dané problematice nastudovala informace, které jsem následně zpracovala a poté použila do své práce.

Bakalářská práce je členěna do několika kapitol. V úvodu je vysvětlena definice a vznik, dále se věnuji jednotlivým dekadám v průběhu století, na základě historického vývoje. Práce je teoretického charakteru.

2 Definice pojmu alternativní rock

Definice alternativního rocku jsou velmi rozmanité. V zásadě jde o hudební styl či žánr, který hudební vydavatelství používala pro umělce, kteří splňovali jedno nebo více z následujících kritérií: kapely nahrávaly a vystupovaly v síti nezávislých nahrávacích společností, rozvracely rockové a popové konvence v některých směrech v hudebním slova smyslu, nebo se jejich stylistické původy vracely zpět do punkového období. Jedná se převážně o undergroundový sektor rocku v 80. a 90. letech minulého století. Velkou roli v propagaci alternativního rocku sehrála zejména středoškolská rádia, díky kterým se mohla hudba alternativního rocku dostat do éteru a povědomí posluchačů.¹

Původní význam termínu „alternative“ byl širší, odvolávající se na generaci muzikantů sjednocených jejich kolektivem a také hudebním stylem a také jednoduše nezávislostí, charakterem punk-rocku v duchu hesla „udělej si sám“, což v pozdních 70. letech 20. století položilo základy pro alternativní hudbu. Čas od času byl termín „alternativní“ používán jako velmi široký pojem popisující hudbu, která vycházela z underground-rockových umělců, kteří byli uznáváni za tzv. mainstream (střední proud), nebo pro jakoukoli hudbu, ať už to byl rock nebo ne, mohlo to být považováno jako styl, který byl následníkem punk-rocku.²

¹Grove Music Online: Alternative Rock. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2007 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/A2227025?q=alternative+rock&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit

²Alternative rock. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Alternative_rock

3 Alternativní nebo Indie?

Co je to alternativní rock bylo popsáno v předcházející kapitole. Existuje zde však ještě jeden termín, vystihující velmi podobnou hudbu a to Indie rock.

Alternativní rock byl a je více populární v zemích Spojených států amerických, kde i tohle označení pro něj vzniklo. Oproti tomu Indie rock je více populární ve Velké Británii. Indie rock nevyjadřuje pouze hudební styl, ale je syntézou spojující určitou komunitu lidí s podobným životním stylem, které spojuje láska a cit k tomuto druhu hudby. Pro fanoušky je Indie typ hudby, která při své produkci využívá malé nezávislé nahrávací společnosti s osobitým způsobem nezávislého prodeje, žánr hudby, který má konkrétní zvuk a stylistické konvence a také jako hudba, která je kontrastní oproti jiným žánrům, jako například pop, taneční hudba, blues, country anebo hudba klasická.³ Hudba, charakterizující Indie může být náladová a nevinná, melancholická, ale zároveň citlivá, osobitá a důvěrná, což odhalují její texty.⁴

Pro Indie je v Británii zásadní týdenní hudební tisk. Zde se fanoušci mohou dozvědět spoustu informací o nových kapelách a vyměňovat si informace formou diskuzí v Indie komunitách. Na základě získaných informací z časopisů dávají přednost neznámým kapelám, o kterých se dočetli a více kupují jejich hudbu.⁵

Z Indie rocku se vyvinulo pár subžánrů, z kterých můžeme jmenovat například: indie pop, dream pop, noise-pop, space rock a nebo emo.⁶

³ Empire of Dirt. FONAROW, Wendy. *Empire of Dirt: The Aesthetics and Rituals of British Indie Music*. 1. vydání. Middletown, Conn.: Wesleyan University Press, 2006, s. 25-26. Music/culture. ISBN 0819568112.

⁴ Indie Rock. *ALLMUSIC* [online]. [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.allmusic.com/style/indie-rock-ma0000004453>

⁵ Empire of Dirt. FONAROW, Wendy. *Empire of Dirt: The Aesthetics and Rituals of British Indie Music*. 1. vydání. Middletown, Conn.: Wesleyan University Press, 2006, s. 25-26. Music/culture. ISBN 0819568112.

⁶ Indie Rock. *ALLMUSIC* [online]. [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.allmusic.com/style/indie-rock-ma0000004453>

4 Subžánry alternativního rocku

4.1 Grunge

Grunge chápeme jako subžánr alternativního rocku 90. let 20. století. Termín byl původně používán v americkém městě Seattle, což je kolébkou tohoto žánru. Popisoval pomalý punk metal skupiny *Melvins*. Postupně se grunge rozšířil jako nálepka i pro ostatní místní kapely jako *Soundgarden*, *Mudhoney*, *Alice in Chains*, anebo *Pearl Jam*. Tyto kapely se snažily vytvořit nový zvuk z heavy metalových kapel jako *Led Zeppelin*, *Black Sabbath*, *AC/DC* a *Kiss*, který měl být kombinovaný s post-punkovými styly *Sonic Youth*, *The Replacements* a *Hüsker Dü*.

Mnoho raných grunge kapel ze Seattlu se točilo okolo první zaznamenané nezávislé nahrávací společnosti *Sub Pop* působící v tomto městě. Scéna v Seattlu postupně začala přitahovat pozornost v pozdních 80. letech, ale největšího rozmachu grunge nabyl až po národním a mezinárodním úspěchu kapely Nirvana s jejich písní *Smells Like Teen Spirit* z alba *Nevermind* v roce 1991. Tento enormní úspěch postupně tlačil alternativní hudbu směrem k mainstreamu.

Grunge je typický zvukem zkreslených kytar a zpětných vazeb. Využívá silných riffů a kytary se obvykle podlaďují.

Grunge rockeři a jejich fanoušci preferují neelegantní oblečení, co nejvíce obyčejné a nijak zásadně ani nedbají o svůj zevnějšek. Texty písní jsou plné cynismu, bolesti, smutku a hořkého humoru, které mluví za generaci, která je zneklidněná kvůli různým problémům ve společnosti; například zvyšující se počet nezaměstnaných lidí atd.

Síla této hudby však podporuje muzikanty i její fanoušky nalézt svoji identitu, význam a komunitu, ve kterou mohou věřit.⁷

4.2 Hardcore

Hardcore v češtině znamená „tvrdé jádro“, což napovídá, že kapely hrající tento žánr budou znít velmi tvrdě a hudba bude docela rychlá. Hardcore je tedy speciální odnož punk-rocku, která se vyznačuje větší příkrostití, ostřejšími názory a celkově drsnějším projevem

⁷Grunge. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/49139?q=grunge&search=quick&pos=1&start=1#firsthit

v hudbě. Hardcore ale nevyjadřuje pouze styl hudby, nýbrž i druh životního stylu, ve který se později přeměnil. Vznikl v Americe v pozdních 70. letech 20. století.

Navzdory různým bojům proti systému, proti pravicové politice, rasismu a konzumu, které se odrážely v textech písní, vyznávali členové hardcore skupin styl života zvaný *Straight-Edge*. Pojem se vžil do podvědomí díky stejnojmennému EP skupiny *Minor Threat*. *Straight-Edge* si osvojil přesvědčení, které zahrnovalo téměř nulovou toleranci k drogám, alkoholu, cigaretám a dokonce bezmasé stravě. Poznávacím znamením vyznavačů tohoto životního stylu bylo písmeno X, které měli namalované na zápěstí rukou. Tento znak se obvykle maloval mladým teenagerům v Americe před vstupem do jakéhokoliv klubu, kteří ještě nedosáhli 21 let (tudíž nebyli plnoletí), aby se zamezilo konzumaci alkoholu. Příznivci a vyznavači hardcore si jej však malovali dobrovolně sami.

Mezi hlavní protagonisty žánru hardcore patřili: bostonští *SS Decontrol*, kapely z L.A. – *Social Distortion*, *The Mau Maus*, *45 Grave*, *Suicidal Tendencies*, *Legal Weapon*, *Bad Religion*, kalifornští *Black Flag*, z New Yorku například *Cro-Mags*, *Agnostic Front*, *Murphy's Law* a mnoho dalších.⁸

⁸Hardcore. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. 2. vydání. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U. S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, 49- 52. ISBN 0879306076.

5 Ranný alternativní rock

Jak to všechno vlastně začalo? Co je to alternativní rock bylo popsáno hned v úvodu. Jak už to v hudební historii chodí, vždy se určité styly a směry, které po sobě následují, nějakým způsobem překrývají. A tak je to i u alternativního rocku. Alternativní rock vlastně vychází z undergroundu 60. let minulého století. A undergroundem na konci 60. let se označovalo vše, co se nějakým způsobem odlišovalo od takzvaného normálu. Konkrétně v rocku to znamenalo, že se do hudby začaly zakomponovávat různé prvky z jiných druhů hudby – ať už z jazzu, vážné hudby, etnické hudby anebo experimenty se zvukem. I obsahy textů byly odlišné a nebály se provokace.⁹

5.1 Frank Zappa

Za prvního průkopníka alternativního rocku můžeme považovat *Franka Zappu* a jeho kapelu *Mothers of Invention*. Zappa byl americkým skladatelem, rockovým hudebníkem a kytaristou. *Mothers of Invention* založil v roce 1964 a prvním albem skupiny bylo *Freak Out!* (1966), které divoce parodovalo korporální Ameriku a hippie kulturu. Skladby byly rozsáhlé improvizace užívající avantgardní techniky. Poté následovalo album *Lumpy Gravy* (1968), které bylo orchestrální a experimentální. Zajímavé je rovněž album *We're only in it for the money* (1968), které bylo parodií na album *Sergant Pepper's Lonely Hearts Club Band* skupiny *The Beatles*. Poté v roce 1967 natočili svůj debut v UK, čímž vyvinuli jakýsi kult, následující obě strany Atlantiku. Kvůli častému střídání obsazení *Zappa* kapelu poté v 70. letech rozpustil. Věnoval se práci s muzikanty vybranými pro jednotlivé projekty. Jezdil po turné s jeho vystoupením zahrnující rekvizity a vzájemné vazby s publikem; vyvinul systém speciálních ručních signálů, které mu umožňovaly započít rychlé změny stylů, rytmů i tempa, propůjčené spontánností k čemu byly jinak pevně stanovené struktury. V roce 1970 *Zappa* účinkoval v *200 Motels* pro rockovou kapelu a orchestr v *Los Angeles* na soudobém hudebním festivalu, z čehož se následující rok vyklubal i stejnojmenný film. Na svědomí má také 2 alba s londýnským symfonickým orchestrem.

Zappova hudba je eklektická a táhne se volně na populární muzice, zahrnující rhythm&blues, rock and roll, doo-wop, střední cestu balad, svět hollywoodské filmové hudby a TV reklam. Zappa chtěl se svojí hudbou docílit nezávislosti s vysokou art music,

⁹Co je to vlastně „alternativa“ a její představitelé v 70. letech. *Česká televize: Bigbit- Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/72-co-je-to-vlastne-alternativa-a-její-predstavitele-v-70-letech/>

zatímco rozvratně pracoval z vnitřku průmyslu populární hudby. *Zappa* také založil svoji vlastní nahrávací společnost *Barking Pumpkin*.

Zappův význam spočívá v zjevném vlivu na rockovou hudbu spíše než v cestě, v které jeho hudba zahrnuje americkou populární kulturu, zatímco zároveň zachovává kritickou vzdálenost v tom směru, v kterém jeho hudební kritika ustanovuje politickou a sociální kritiku. Viděl hudební byznys jako zainteresovaný, s manipulací hudby a její spotřebitele oddané k zisku.¹⁰

5.2 Captain Beefheart

Dalším z raných protagonistů alternativního rocku je *Captain Beefheart* (vlastním jménem *Don Van Vliet*). Jeho hudební tvorba je syntézou hned několika žánrů – blues, rock, psychedelický rock, jazz v kombinaci s experimentální kompozicí a avantgardou. Jeho hudební činnost je spojena s kapelou *Magic Band*, se kterou nahrál 13 studiových alb. *Beefheart* ovládal hru na harmoniku, saxofon a další dechové nástroje.

Beefheart se znal se *Zappou* a měli mezi sebou zvláštní přátelství, ve kterém spolu občas soupeřili a jindy spolu zase spolupracovali. Největšího úspěchu *Beefheart* dosáhl s albem *Trout Mask Replica* z roku 1969. Album vyšlo pod produkcí společnosti *Straight Records*, která patřila *Zappovi* a jako producent dal *Beefheartovi* při tvoření tohoto alba naprostou svobodu. Album v roce 2003 získalo 58. místo v žebříčku pětiset nejlepších alb všech dob, v americkém časopise *Rolling Stone*.

Captain Beefheart vynikal skrz své moderní hudební inovátorství propojené jedinečnou prací, která byla bezkonkurenční, nestabilní a kreativní. I přes jeho komerční úspěch byl vnímán jako vysoce ceněný umělec, který měl později vliv na spoustu umělců na poli experimentální, post-punkové a hlavně alternativní scény.¹¹

5.3 Sanfranciský underground v 70. letech

Situace po zániku hippies na konci 60. let způsobila, že mladí muzikanti najednou nedychtili po tom, aby nahráli veleúspěšný singl a nechtěli se za každou cenu zalíbit a mít takový úspěch jako jejich předchůdci. Tato generace silně prožívala úmrtí prezidenta

¹⁰Frank Zappa. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/46286?q=Frank+Zappa&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit

¹¹CaptainBeefheart. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Captain_Beefheart

Kennedyho a navíc byla posílána do války ve Vietnamu. Tato generace se začala řídit hesly jako *drop out* – jít od toho pryč, a *do your own thing* – dělat si svoje věci.¹²

V průběhu času začaly vznikat nové kapely, naprosto odlišné od éry hippies, které si vytvořily svůj vlastní svět, a začaly vydávat muziku, která si osvojovala prvky elektronických experimentů, ironizujícího humoru a občas i hudebního anarchismu. Už v této době začalo platit, že kapely nechtěly být součástí středního proudu (mainstreamu) a hudbu chtěly tvořit podle sebe, vyhýbajíc se všelijakým rockovým klišé. A jelikož se kapely opravdu chtěly odlišovat a velké společnosti se jim přičily, začaly svoje nahrávky vydávat pod malými společnostmi, aby se vyhly a hlavně oddělily od komerční sítě distribuce. Kapely se bránily jakémukoliv zaškatulkování se.¹³

Typickým projevem hudby kapel ze *San Franciska* bylo i natahování skladeb, které přecházely do rozsáhlých improvizací, připomínající bluesové jamování. Tajemství úspěchu místních kapel spočívalo v tom, že jejich hudební vkus byl jiný, než byla tehdejší norma a právě to se líbilo i jejich publiku. Kreativnosti se meze nekladly, způsobů jak se odlišit od ostatních a dosáhnout určité nekonvenčnosti bylo mnoho, ale je jasné, že udržet se mohly jen ty opravdu dobré.¹⁴

Dalším faktorem, který spojoval sanfranciské kapely, byla spolupráce pod samplerem *Subterranean Modern*, který vytvořila firma *Ralph* v roce 1979. Mezi tyto kapely patřili *The Residents*, *Chrome*, *Tuxedomoon* a *MX-80 Sound*.

The Residents je kapela fungující od roku 1969. Nejvíc se proslavila svou anonymitou a dodnes se neví, kdo má vlastně na svědomí jejich nahrávky. Je to parta filmových hudebníků, známá skrz svou avantgardní hudbu a multimediální práci. Hudba kapely se vždy s každou novou deskou lišila. Co ale zůstávalo neměnné, byl charakteristický způsob zpívání, čehož kapela docílila skrz hlasový modulátor. V tvorbě *The Residents* lze také objevit značný vliv *Franka Zappy*, či *Cpt. Beefhearta*. Právě tato kapela založila již zmíněný label *Ralph*, k vydávání svých a později i dalších sanfranciských kapel.¹⁵

¹² Sanfranciské křižovatky. DORŮŽKA, Lubomír. *Panoráma populární hudby 1918 / 1978: aneb Nevšední písničkáři všedních dní*. Praha: Mladá fronta, 1981, s. 169.

¹³ Alternativa v USA - Sanfranciský underground 70. let. Česká televize: Bigbít- Internetová encyklopedie rocku [online]. Česká televize [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/75-alternativa-v-usa-sanfrancisky-underground-70-let/>

¹⁴ Sanfranciské křižovatky. DORŮŽKA, Lubomír. *Panoráma populární hudby 1918 / 1978: aneb Nevšední písničkáři všedních dní*. Praha: Mladá fronta, 1981, s. 170, 171.

¹⁵ Alternativa v USA - Sanfranciský underground 70. let. Česká televize: Bigbít- Internetová encyklopedie rocku [online]. Česká televize [cit. 2016-03-31]. Dostupné z:

Kapela nahrála přes 60 alb, vytvořila několik hudebních klipů a krátkých filmů a také vydala asi 10 DVD. Také vyhráli několik ocenění za jejich multimediální projekty. Jejich texty a zvuk je často popisován jako surrealistický, nedbajíc konvencí hudební kompozice. Zajímavé je také jejich pojetí živých vystoupení, která připomínají divadlo, avšak nejvíce podivné jsou jejich kostýmy – na hlavě nosí helmu, která vypadá jako lidské oko s cylindrem na ní a smokingy.¹⁶

Kapela *Chrome* vznikla roku 1977 na základě silného přátelství jejich zakládajících členů *Heliose Creeda* a *Damona Edge*. Typickým zvukem kapely je míchání kousavé kytary s žíravým keyboardem, vybarveno zápalným hřmotem, který roztrhal sanfranciský underground. S originální sestavou sestávající z členů: *John Cyborg*, *Gary Spain*, *Mike Low* a *Damon Edge* vydali své první album *The Visitation*, které mělo nádech sci-fi folku. Poté však záhy z kapely odešel kytarista *Mike Low* a nahradil jej nový kytarista *Helios Creed*. Ovlivnění hudebníky jako *Can*, *Jimi Hendrix*, *Captain Beefheart* a *The Residents* nahráli jejich druhé album s názvem *Alien Soundscapes*, na kterém se objevili s totálně nespoutaným sledem šílených zvuků. Bezprostředním následovníkem bylo pak album *Half Machine Lip Moves* (1979), které si prakticky přednostně zajistilo každou experimentální hudební revoluci v následující dekádě. Kapela jako jediná nenahrávala u labelu *Ralph*, nýbrž měli dohodu s britskou společností *Beggars Banquet*. Následovalo album *Red Exposure* (1980) se singlem *New Age* a také první videoklip- *Clockwork Orange*, který se v San Francisku epicky rozšířil. *Chrome* se poté v roce 1981 vrátili s indie nahrávkou *In worlds 12*, což bylo předeherou pro album *Blood on the Moon*. Téměř ihned, co byl tento projekt dokončen, se kapela opět vrátila do studia stříhat další singl *Firebomb* a album *Third from the Sun*.

Nicméně kapela podlehla jistým nátlakům, které byly v kapele zaklíněny už o 3 roky dříve, a rozdělily *Chrome* tak, že zbyli jen *Creed* s *Edgem*. Koncem roku 1982 už *Chrome* neexistoval, rozštěpen následky posledního singlu *Anorexic Sacrifice*.¹⁷

Tuxedomoon přišli na svět v pozdních sedmdesátkách, kdy se začínaly klubat první známky punk-rocku. Na kapele je znát vliv punku (což je dobře patrné ze stylu zpěvu, kde se víceméně křičí) a také elektronické hudby a trochu experimentování spolu s žánrem zvaný „nová vlna“. Typický zvuk *Tuxedomoon* tvořil syntetizátor, elektrické housle

<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/75-alternativa-v-usa-sanfrancisky-underground-70-let/>

¹⁶TheResidents. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Residents

¹⁷Chrome. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U.S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, 262, 263. ISBN 0879306076.

a kytara. Kapelu původně tvořili *Steven Brown* a *Blaine L. Reininger*, později se přidal i basista *Peter Principle*. Zajímavostí je, že kapela postrádá bubeníka. V roce 1979 nahráli singl *No Tears*, který byl post-punkovou klasikou. Opět pod značkou *Ralph*, kterou využívala většina sanfranciských kapel, nahráli první album *Half-Mute*. Kapela se na začátku devadesátých let rozpadla, ale po 8 letech se dala opět dohromady a zahrála na festivalu v Tel Avivu. Poté kapela začala opět nahrávat alba a funguje dodnes.¹⁸

MX-80 Sound je ze všech zmíněných kapel asi nejméně známá. Vznikla roku 1974 a jejím zakladatelem byl kytarista *Bruce Anderson*. Kapelu nelze jednoznačně zařadit do jakéhokoliv stylu, ale charakteristickým projevem kapely je něco mezi eklektickým art-metal-rockem s garážovým zvukem kytary s dvěma bicíma. *MX-80 Sound* jsou jasnými předchůdci kapel *Sonic Youth*, *Swans* anebo *Codeine*. Jako příklad lze uvést jejich EP *Big Hits: Hard Pop From The Hoosiers* (1976) anebo jejich první album *Hard Attack* (1977) a následující *Out of the Tunnel* (1980).¹⁹

5.4 Hnutí Rock In Opposition

Počátky hnutí *Rock In Opposition* (zkráceně RIO) v překladu „rock v opozici“ lze datovat od roku 1977 na univerzitě v Cambridge. Sdružovalo skupiny, které se politicky přikláněly k levici, bránily se hromadným sdělovacím prostředkům a obecně establishmentu té doby. Svou hudbou se celkem ostře vymezovaly vůči hudbě tehdejší rockové scény. Zejména šlo o protest kapel proti vzrůstající monopolizaci hudebního průmyslu, který byl ovládán několika obrovskými gramofirmami. Proto také kapely raději nahrávaly u malých nezávislých firem, z nichž je nejznámější *Recommended Records*, kterému šéfoval *Chris Cutler*.

První z kapel, která se stala členem RIO, byla skupina *Henry Cow*, která vznikla právě na cambridžské univerzitě. Jednalo se o experimentální rockovou kapelu, jejíž název byl odvozen od jména amerického avantgardního skladatele *Henryho Cowella*. Tvorba kapely vycházela z rhythm and blues, z vážné hudby 20. století (*A. Schönberg*, *B. Bartók*, *E. Varése*, *J. Cage*), z *Franka Zappy* a jeho kapely *Mothers of Invention* a také z jazzu (*J. Coltrane*, *Sun Ra*). Kapela se později spojila se skupinami podobného stylu a ražení a v březnu 1977 se konal první koncert pod záštitou RIO, kde vystupovaly kapely *Univers*

¹⁸Tuxedomoon. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Tuxedomoon>

¹⁹Alternativa v USA - Sanfranciský underground 70. let. *Česká televize: Bigbit- Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/75-alternativa-v-usa-sanfrancisky-underground-70-let/>

Zero (Belgie), *Eltron Fou Leloublan* (Francie), *Stormy Six* (Itálie). Je tedy patrné, že členové hnutí se zároveň snažili o propagaci kapel, pocházejících i odjinud, než jen z oblastí angloamerických zemí.²⁰

Jelikož se této hudbě věnovali celkem vyspělí hudebníci, v kompozicích skladeb často najdeme neobvyklé postupy spojené s využíváním improvizací a použitím netradičních hudebních nástrojů. Často se stávali terčem kritiky, kvůli vzdalování se od rockových standardů, což někdy vedlo až k radikálním krokům a nadmíře experimentování.²¹ Kapely spojovala snaha o to, aby hudba nebyla jen k poslechu a tanci, ale aby byla i podnětem k přemýšlení a svobodná ve smyslu vyjádření se podle svých názorů a nepodléhat nátlakům jak ekonomickým, tak politickým.

V roce 1978 se pak konal už přímo celý festival pod záštitou RIO, které tvořilo seskupení kapel spřátelených s *Henry Cow* a vytvořili tak alternativu běžnému hudebnímu byznysu. Počet kapel se postupně rozšiřoval a kromě výše uvedených se připojily ještě například *Samla Mamas Manna* (Švédsko), *Art Zoyd* (Francie), *Aqsak Maboul* (Belgie), *This Heat* a *The Work* (Anglie), *Faust* (Německo) a *Art Bears*.

Po vzoru RIO následovalo několik akcí, které byly spřízněnými aktivitami, například *Rock proti rasismu*, *Rock proti pravici* anebo *Rock proti sexismu*.

A jak to většinou tak bývá, vše jednou končí a nejinak tomu bylo i u hnutí RIO, které skončilo jako organizace v roce 1981 z důvodu nezvládnutí řízení velkého množství kapel, které se k RIO začaly postupně hlásit. Nejprve v Evropě, ale poté hnutí proniklo i do USA. Poté už RIO bylo jen kulturně politickým trendem. Ovšem dopad, jaký měl RIO pro hudbu je nemalý. Snažil se vytvořit alternativní organizační struktury a co je důležitější- hlavně alternativní rock. K tomu mu pomohla i společnost *Recommended Records*, která tyto alternativní počiny vydávala pod svojí značkou v podobě desek i když jen v nízkých nákladech.

RIO i *Recommended Records* tak umožnily Světu ukázat a rozšířit zajímavou hudbu, která byla něčím odlišná od běžné pop music a tím uspokojit široký okruh lidí, kteří hledají k poslechu něco jiného, než jen nějaký rockový, popový a hlavně komerční standard.²²

²⁰Rock v opozici a Recommended Records. POLEDŇÁK, Ivan a Ivan CAFOUREK. *Sondy do popu a rocku*. 1.vyd. Praha: H, 1992, 49, 50. ISBN 80-85467-14-3.

²¹ Alternativa zleva - Hnutí Rock In Opposition. *Česká televize: Bigbit- Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize, 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/73-alternativa-zleva-hnuti-rock-in-opposition/>

²²Rock v opozici a Recommended Records. POLEDŇÁK, Ivan a Ivan CAFOUREK. *Sondy do popu a rocku*. 1.vyd. Praha: H, 1992, 49- 51. ISBN 80-85467-14-3.

6 Formování alternativního rocku v 80. letech

V 80. letech dále pokračovala tradice alternativy v tom, že se hudba těchto kapel neustále pohybovala okolo malých místních vydavatelství, čímž si zaručovala svoji nezávislost a neoddanost vůči obřím gramofirmám. Nevyhnutelné ovšem bylo, že se tyto firmičky postupem času staly jakýmsi menšími odnožemi těchto slavných gigantů avšak „s docela jiným druhem hudby“ než se běžně vydávaly u velikánů. Důležité je ale to, že na povrch konečně prosákla nechuť vůči zaběhlému systému vydávání desek. Mezi tyto malé vydavatelství patřily již zmíněné *Recommended Records*, dále *Celluloid*, *Ralph*, *Stiff*, *Mute*, *4AD*, *Rough Trade*, *SST Records*, anebo *Sub Pop*. Pro tyto minilabely se obecně vžil název „indies“. Asi je vcelku jasné, jaký obsah tato alba obsahovala. Kapely se opět stavěly vůči komerci a hlavním proudům rockové hudby (či celé populární hudbě), čímž chtěly zamezit podporování nezajímavé hudební šedi, které už tak bylo příliš.²³

Spousta kapel v osmdesátkách hledala něco nového. Některé kapely zkoušely kombinovat prvky starších rockových žánrů v mnoha směrech. Jiní zase experimentovali s možnostmi, jak použít různé syntetizátory či elektrické zvukové efekty a zakomponovat je do hudby. Avšak přes všechny tyto experimenty se objevilo něco, čemu se začalo říkat univerzitní rock. Fanoušci zoufale potřebovali nějaký nový zvuk, se kterým by se mohli ztotožnit. A právě tento styl byl to, co upoutalo jejich pozornost.

Mnoho různých stylů hudby spadá pod pojem „alternativní rock“, ale většinou je tato hudba přizpůsobena publiku mladých lidí s jejich vlastními a konkrétními zájmy a postoji. Některé alternativní rockové písničky se vypořádávají s tradičními tématy, jako jsou milostné vztahy a některé zase vyslovují obavu nad širšími sociálními, politickými a ekonomickými problémy. Což má svou spojitost na dění jak v Británii, tak v USA, kde byla ekonomika na konci osmdesátých let velice špatná a obzvláště pro ty, kteří právě dokončili školu a měli nastoupit do práce. Výslednice tohoto sociálního a ekonomického napětí se odrážely v negativitě některé undergroundové a alternativní hudbě, zejména industriální a v menším měřítku i ve stylech zvaných *Gothic*.

Underground a alternativní rockoví fanoušci v žádném případě nechtějí, aby se jejich kapely zaprodávaly velkým nahrávacím společnostem nebo aby měnily svůj styl jen proto, aby zapůsobily na hromadný trh. Kapely měly dostatečný zájem o to, udržet si spoustu jejich původních fanoušků navzdory posunu z alternativního postavení, ale pro kapely,

²³Alternativa 80. - 90. let - Vzhůru proti komerci. Česká televize: *Bigbit- Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize, 2016 [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternativni-rock/clanky/127-alternativa-80-90-let-vzhuru-proti-komerci/>

keré si chtěly udržet přízeň alternativních fanoušků, byl krok zaútočení na *Billboard* žebříčky tou nejhorší věcí, která se mohla stát. Zároveň v této stejné linii, se alternativní kapely hlavně vyhýbaly tomu, aby jim bylo cokoli přikazováno od vedoucích pracovníků nahrávacích společností, včetně vybírání míst ke koncertování.²⁴

Krédo „návrat k jednoduchosti“ byl vcelku fungující princip pro scénu, která se vyvíjela na kampusech v USA, známá jako univerzitní rock. Tato scéna oslavovala nedostatek spojení s významnými společnostmi a korporacemi, jejíž hudba cirkulovala skrz malé nezávislé labely. Univerzitní rock se hrával v éteru stanic univerzitního rádia. Spojeno s živými koncerty v klubech tato skutečnost formovala okruh nejdůležitějších univerzitních městeček.

Počátky univerzitního rocku jako první odstartovaly v městě *Athens*, státě *Georgia*, kde sídlí *University of Georgia* s místní kapelou zvanou *R. E. M.*²⁵

6.1 R. E. M.

Americká alternativní rocková kapela vznikla v roce 1980. Jejimi členy byli: *Michael Stipe* (zpěv), *Peter Buck* (kytara), *Mike Mills* (baskytara) a *Bill Berry* (bicí). Jako první z průkopníků tzv. univerzitního rocku si postupem času vyvinuli široké univerzitní publikum v raných 80. letech a již na začátku 90. let se stali jednou z nevlivnějších a nejpobulárnějších skupin na světě.²⁶

Vraťme se ale na začátek jejich kariéry.

Začínající kapela měla své první živé vstoupení 5. dubna 1980 na narozeninové oslavě jejich kamaráda, tehdy ještě vystupovala pod názvem *Twisted Kites*. Následující koncerty postupně čtveřici muzikantů stmelovaly dohromady spolu s jejich tížadostí. S přibývajícimi davy lidí, kteří se na koncertech objevovali, se začaly věci dávat rychle do pohybu.

V prosinci roku 1980 hráli jako předskokani skupiny *The Police* v *Athens* a následující rok se poprvé zavřeli do studia, aby nahráli soubor skladeb jejich živých vystoupení. Spolupráce s *Joe Perrym* a později s *Mitchem Easterem* jim posléze přinesla singl *Radio Free Europe*, který nahráli pod místním labelem *Hib-Tone*. Tento singl byl

²⁴Other Rock Styles of the Eighties. CHARLTON, Katherine. *Rock music styles: a history*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill, c2011, s. 290. ISBN 0078025079.

²⁵College Rock Underground: R.E.M. COVACH, John a Andrew FLORY. *What's that sound?: an introduction to rock and its history*. 3rd ed. New York: Norton, c2012, 478, 480. ISBN 9780393912043.

²⁶R. E. M. *Oxford Music Online: Grove Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/49154?q=R.E.M.&search=quick&pos=1&st art=1#firsthit

pouze předzvěstí toho, co se následně připravovalo stát se monstrózním kultem. Singl se brzy dostal do univerzitního rádia. Kapela mezitím objížděla pobřeží v dodávce, až se dostala do New Orleans, kde zahrála jejich vůbec nejhorší koncert, ale zároveň to byl jeden z těch, který jim změnil životy. Na tomto koncertě si jich všiml *Jay Boberg*, což byl ředitel společnosti *IRS Records*. Tomu se líbilo, co kapela hrála a netrvalo dlouho a kapela u firmy podepsala smlouvu. V roce 1982 *R.E.M.* nahráli své první mini-album, po kterém následoval v roce 1983 již regulérní debut *Murmur*. Jejich vytrvalá práce jim zaručila, že se album po dobu tří týdnů udrželo na US žebříčku. Pozoruhodný výsledek na kapelu, která byla prakticky stále neznámá a pohybovala se okolo univerzitního undergroundu.

Od té doby kapela strmě stoupala vzhůru. Následovalo turné, vystoupení v televizním pořadu a sezónu zakončili živým vystoupením v londýnském klubu *Dingwalls*. V roce 1984 převzali ocenění za kapelu roku, nejlepší noví umělci a album roku v hlasování časopisu *Rolling Stone*.

Druhé album *Reckoning* kapela nahrála v dubnu 1984, zrodily se v ní dva singly a to *So*, *Central Raining* a *Don't Go Back to (Rockville)*. Poté se kapela spojila s legendárním folk-rockovým producentem *Joe Boydem*, což vyústilo v nahrání dalšího alba s názvem *Fables of the Reconstruction* (1985), které se svými singly bylo neúspěšné v žebříčku, ale kapela si udržovala svou teď už předvídatelnou rutinu turné a nahrávání, kdy se opět do studia podívali následující rok a stvořili album *Life's Rich Pageant*. Do té doby jejich zatím nejlepší nahrávka. Byli oceněni za píseň *Fall On Me*, která se stala menším hitem, kdežto song *Superman* byl totální bomba.

Avšak přelomovým a zásadním albem se pro kapelu stal až *Document* (1987) se singly *The One I Love* a *Finest Worksong*. Producentem tohoto alba byl *Scott Litt*, který kapele pomohl vytvořit budoucí sound *R.E.M.* pro následující léta. S albem *Document* triumfovali hned v šesti kategoriích hudebních cen *Rolling Stone*. Ceny získali například za Nejlepší kapelu, Umělci roku, Nejlepší video k písni *The One I Love*. *Document* se také dočkal platinové desky za milion prodaných kopií. Ještě tentýž rok se kapela přidala ke společnosti *Warner*.

Na začátku roku 1988 se členové kapely věnovali svým různým aktivitám (*Buck* spolupracoval s kapelou *Hüsker Dü*, *Stipe* nahrál kompilaci hitů pro *Disney*). Poté opět po boku *Scotta Litt* na konci téhož roku nahráli další album *Green*. S tímto albem přišlo do té doby zatím nejvíce ambiciózní vystoupení – stadionové turné po USA a Evropě. Ovšem na koncertě v Mnichově zkolaboval bubeník *Berry*, příčinou byla průdušková infekce. Po této události si kapela naordinovala pauzu od života na cestách.

Po pauze kapela spolupracovala se společností *C-00*, která vydala dokument o turné k albu *Green* (co se dělo na pódiu i mimo něj) s názvem *Tour film*.

R.E.M. se znovu sešli na začátku roku 1991, aby vystupovali na šňůře již umírněných show pod pseudonymem *Bingo Hand Job* okolo Spojených států a Anglie. Poté následoval návrat do studia, kde bylo nahráno album *Out of Time*, které kapelu stmelilo jako rockové superstar 90. let. Z alba se postupně líhl singl za singlem – *Losing My Religion*, který byl jak hudebně tak vizuálně zlatým hřebem alba. Následujícím hitem *Shiny Happy People*, kde se objevují vokály zpěvačky *Kate Pierson*, a singl *Radio Song*, na kterém hostoval rapper *KRS-1*. K tomuto albu kapela turné nejela, ale upřednostnila raději šňůru malých koncertů po státě Georgia. Ke kapele se připojil dřívější člen skupiny *dB* *Peter Holsapple*, jako druhý kytarista. Vyšší počet vystoupení kapela absolvovala například v show *Saturday Night Live* anebo ve vychvalovaném *MTV Unplugged*. *Stipe* a *Mills* také vystupovali na inauguračním plese prezidenta Clintona.

V roce 1992 následovalo album *Automatic for the People*, které obsahovalo řadu aranží od *Johna Paula Jonese* z kapely *Led Zeppelin*. Album obsahuje notoricky známé hity jako *Drive*, *Man On The Moon* (věnované jako pocta komiku *Andy Kaufmanovi*), *Nightswimming*, *Everybody Hurts* a poslední skladba alba *Find The River*.

V roce 1994 vyšlo album *Monster*, které uvedlo tvrdší zvuk kapely díky přínosu *Thurstona Moora* (člen kapely *Sonic Youth*), změna, která se promítla do nadbytku předvídatelných singlů – *What's the Frequency, Kenneth?*, *Bang and Blame*, *Crush With Eyeliner*... Štěstěna se ale kapely nedržela příliš dlouho. Na turné ve Švýcarsku měl opět zdravotní problémy bubeník *Berry*, který během show opustil pódium s tím, že si stěžoval na silné bolesti hlavy, o dva dny později mu diagnostikovali mozkové aneurysma. Zbývající část turné se zrušila. O dva měsíce později turné pokračovalo, ale kapela si zahrála už jen šest koncertů, protože tentokrát došlo na basistu *Millse*, který byl zasažen střečním tumorem. V Irsku se dokonce během vystoupení kapely utopili dva fanoušci v řece *Boyne*. A v Česku zpěvák *Stipe* zjistil, že utrpěl tříslovou kýlu. Z těchto nepříjemností se kapela vyhrabala až na podzim roku 1995.

V roce 1996 kapela obnovila kontrakt s firmou *Warner*, krátce poté co se rozešla s jejich dlouhodobým manažerem *Jeffersonem Holtem*, kvůli údajnému obvinění ze sexuálního harašení. Poté kapela přišla s dalším albem *New Adventures in Hi-Fi*, na kterém jako vokalistka hostovala *Patti Smith*.

V nadcházejícím roce si kapela opět dopřála pauzu, kdy se pouze sešla proto, aby učinila omračující oznámení a to, že *Bill Berry* opouští kapelu. Jeho místo poté zaskakovali

různí hudebníci, včetně *Barretta Martina* (ze *Screaming Trees*), mezitím byl navržen *Scott McCaughey* jako druhý kytarista. V tomto složení se kapela vrátila v roce 1998 s novým albem *UP*, a třemi singly podporující album – *Daysleeper*, *Lotus* a *At My Most Beautiful*.

V roce 1999 se *R.E.M.* vrátili v létě na turné, aby dodrželi závazek, že se vrátí do Evropy (společně s kapelou *Teenage Fanclub*). Poté dali svolení k tomu, aby se jejich písničky *Man On The Moon* a hit *The Great Beyond* použily jako soundtrack k životopisnému filmu o *Andym Kaufmanovi*, režiséra *Miloše Formana*.²⁷

V roce 2001 následovalo album *Reveal*. O dva roky později společnost *Warner Bros.* vydala kompilaci alba a DVD – *In Time: The Best of R.E.M. 1988 – 2003* a *In View: The Best of R. E. M. 1988 – 2003*, kde se objevily dvě nové písně a to *Bad Day* a *Animal*. V roce 2004 kapela vydala album *Aroundthe Sun*, po jehož vydání Mills přiznal, že se album vylouplo v trochu pomalejším tempu, než původně zamýšleli. Singl *Leaving New York* se umístil v první pětce hitů žebříčku UK. Pro album a následné turné si kapela najala nového bubeníka *Billa Rieflina*.

V roce 2006 byli *R.E.M.* nominováni na uvedení do známé Rock and Rollové síně slávy. Uváděcí ceremoniál proběhl v roce 2007, kde kapela zahrála tři písně společně s někdejším členem *Billem Berrym*.

Kapela také vydala své první živé album s prostým názvem *R.E.M. Live*, po tomto následovala studiová nahrávka *Accelerate* (2008), která se stala již osmým albem, které se vyšplhalo na vrchol britského žebříčku. Redaktor časopisu *Rolling Stone* dokonce prohlásil, že je to jedno z nejlepších alb *R. E. M.*, které kdy vydali.

Patnácté a zároveň poslední album kapely bylo *Collapse into Now* (2011). Poté se téhož roku na webových stránkách kapely objevilo oznámení, na kterém stálo: „Naše dny jako kapela jsou sečteny“. *Michael Stipe* poté vysvětloval fanouškům, že to nebylo jednoduché rozhodnutí. Spekulovalo se také, jestli na rozpad kapely neměla vliv rozsáhlá reorganizace jejich labelu *Warner Bros.* Avšak kapela o skončení přemýšlela již dlouhou dobu předtím. Povzbuzení k pokračování jim dodalo kritické a komerční představení desky *Around the Sun*, kdy kapela chtěla dokázat, že pořád umí stvořit skvělé songy.

Skupina pak zakončila svou spolupráci sestavením kompilací alb s názvem *Part Lies, Part Heart, Part Truth, Part Garbage 1982–2011*.²⁸

²⁷R E M. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U.S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, 588 - 591. ISBN 0879306076.

²⁸R. E. M. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2016 [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/R.E.M.>

6.2 The Smiths

Anglická rocková kapela *The Smiths* založená roku 1982 v Manchesteru je asi nejvýznamnější kapelou britské alternativní scény v 80. letech, která později ovlivnila spoustu britských kytarových skupin. Kapelu tvořili čtyři členové: zpěvák *Morrissey*, kytarista *Johnny Marr*, basista *Andy Rourke* a bubeník *Mike Joyce*.²⁹

Kapela začínala v roce 1982 štacemi okolo svého rodného města *Manchester*. Hrála svůj jednorázový singl *Hand in Glove*, který byl zastřešen vydavatelstvím *Rough Trade* a který později předvedli na následující show v klubu *Manchester Hacienda* v únoru 1983. Tento song byl pro kapelu zásadní, nejen že s ním po jeho vydání vystupovali v show *Johna Peela*, ale také se vyšplhali na třetí místo v britském indy žebříčku. Na základě toho, pak v červenci roku 1983 podepsali dlouhodobou smlouvu s již zmíněným labelem *Rough Trade*.

Skupina poprvé okusila jaké to je být součástí bulvární publicity, když nahrála píseň *Reel Around the Fountain* pro kanál BBC. Podle jednoho bulvárního plátku prý obsahovala jakousi náražku na pedofilii. Jejich vydavatelství poté muselo zrušit plány s touto písní (chtělo ji vydat jako další singl), ale místo toho ji nahradila novým songem a to *This Charming Man*, který kraloval indy žebříčkem následujících 66 týdnů a byl doprovázen šňůrou TV vystoupení, která jsou známá tím, že po zemi byly rozsety květiny a sám *Morrissey* mával jednou kyticí květin v ruce.

Debutové album kapely s názvem *The Smiths* poté následovalo v roce 1984. Z nějž udeřil hit *What Difference Does It Make* a kapela se vydala na své první turné po UK.

Další bulvární zuření si kapela užila s písní *Heaven Knows I'm Miserable Now* na B straně nahrávky *Suffer Little Children*, kde se dotkli tématu *Moors Murderers* (zavraždění pěti dětí v Anglii), což byl případ, který šokoval *Británii* na začátku 60. let. Píseň slyšel jeden z příbuzných obětí a myslel si, že má v úmyslu zviditelnit vrahy. Kapela poté musela vysvětlovat, že záměrem písně bylo uctít oběti, nikoliv oslavovat jejich pachatele. Po tomto incidentu se *Morrissey* a *Marr*, jako autoři této skladby rozhodli darovat část jejich honoráře na dětskou charitu.

Turné po *Evropě*, *Irsku* a *Spojeném království* a také zastávka na *CND* festivalu pomalu vedla kapelu k návratu do studia. Ještě předtím než vydali druhé album, vydal jejich label nahrávku B singlů- písní které se neobjevily na regulérním albu s názvem

²⁹TheSmiths. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Smiths

A Heart of Hollow, (které později mělo vliv na kapelu *Nirvana* anebo *Smashing Pumpkins*).

Druhá studiová nahrávka *Meat Is Murder* (1985) dokázala, že *The Smiths* jsou nepochybně největší indie kapelou v zemi. Důkazem budiž jejich skóre písně *This Charming Man* v podobě čtrnáctinásobného úspěchu udržení se jako „number one“ v alternativních hitparádách. Dokonce i následující songy jako *That Joke Isn't Funny Anymore*, *The Boy with a Thorn in His Side* a *Bigmouth Strikes Again* usilovaly o to, aby se umístily v národní Top třicítce.

Úspěch měla zaručena i třetí deska *The Queen Is Dead* (1986), která prorazila se singlem *Panic*. Tentokrát bylo britské turné následováno také prvním výjezdem kapely do Ameriky. K sobě do party na post druhého kytaristy přibrali *Craig Gannon*. Ten pak s kapelou zůstal jen po dobu osmi měsíců a stihl s nimi nahrát jeden singl (*Ask*) než definitivně kapelu opustil.

A výčet úspěchů může pokračovat. Zůstaneme-li u Ameriky, za zmínku určitě stojí fakt, že kapela nahrála kolekci songů čistě jen pro americký trh s názvem *Louder than Bombs*, což se stalo jejich prvním americkým hitem, který se prodával v takovém množství, že se začal dovážet i do UK, kde udeřil taktéž.

Zlom nastává v roce 1987. Label *Rough Trade* oznámil, že posledním songem, kterým aktivně prosazují *The Smiths* bude *Sheila, Take a Bow*. Kapela, aniž by o tom kdokoli věděl, hrála na posledním vystoupení na festivale v italském San Remo a finální také bylo jejich televizní vystoupení na show *Top of the Pops*. Schůzky okolo jejich nového alba byly v totálním zmatku. Když *Morrissey* zavolal kapele, aby přišla do studia nahrát možné singly na B strany, včetně coveru od zpěvačky *Cilla Black*, kytarista *Marr* vybuchl. Oznámil, že není součástí kapely jen proto, aby hrál nějaké covery.

Se singlem *Girlfriend in a Coma* z posledního alba *Strangers Here We Come* (1987), které bylo konečně přichystáno k vydání, bylo oznámeno, že se *The Smiths* rozpadli.³⁰

³⁰Smiths. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U.S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, 637- 638. ISBN 0879306076.

7 Rozkvět a největší rozmach alternativní rocku v 90. letech

Rock se obecně v 90. letech často obracel k rock and rollovým začátkům v padesátých letech. Jak rock od jeho počátků postupoval skrz dekády, postupně se z něj vyvíjely různé specifičtější styly a směry. Co se alternativního rocku týče, jeho nejčastější podobou v devadesátých letech bylo vyvinutí se do stylu zvaný grunge.³¹

Hlavní líhni kapel tohoto žánru bylo americké město *Seattle*. Skupiny se sdružovaly hlavně kolem lokálního vydavatelství *Sub Pop*. Grunge je směsicí stylů hard rocku a punku. Právě jejich vzájemným propojením (někdy se tam ještě přimíchal i hardcore) vznikl grunge. Konkrétněji se pak na tomto stylu podepsala tvorba *Jimiho Hendrixe*, *The Doors*, *Blue Cheer*, *Led Zeppelin* či *Black Sabbath*. Z punkové sféry to pak byli jednoznačně *Sex Pistols*.

Koncerty, a vystupování kapel bylo plné energie a pohybu. Zpěváci také často využívali tzv. „stage diving“, což můžeme popsat jako skákání leadra kapely do davu lidí v publiku, kteří ho nad svými hlavami nechávají proplouvat a rukama ho posouvají dále po prostoru, až se nakonec dostane zase zpět k pódiu. Tento prvek byl převzat od hardcoreových skupin. U zpěváků si lze povšimnout i jejich typické barvy hlasu, která je nakřáplá a chraplavá. Nejlepším příkladem je hlas *Kurta Cobaina*, zpěváka *Nirvany*. Tolik jen k připomenutí žánru grunge, o kterém již bylo psáno v kapitole 3.1.³²

Kořeny grunge rocku můžeme najít v hudbě a image vlivné a důležité kapely z New Yorku – *Sonic Youth*. Tato kapela je známá tím, že experimentovala s neobvyklým laděním kytar a vytvářela zajímavé zvukové efekty pomocí preparování nástrojů. Skupina vycházela ze stylu „no wave“, který se vyznačuje progresivně ovlivněným punk rockem a právě myšlenkou preparování hudebních nástrojů, které se provádí umístěním různých věcí do nástrojů (u kytary do strun), což pak vytváří zcela nový a jiný zvuk. K tomuto se nejčastěji používá například šroubováků anebo paliček od bicích nástrojů, které se vloží mezi struny. Zpětné vazby a disonance byly navíc podpořeny hutným, silným zvukem, kterého kapela dosahovala díky svým dvěma kytaristům – *Lee Ranaldo* a *Thurston Moore*. Kapela měla vliv nejen na kytarovém zvuku mnoha seattleských skupin, ale také pomáhala prosazovat tento typický zvuk *Seattlu* tím, že nechávala na svých vystoupeních hrávat

³¹CHARLTON, Katherine. *Rock music styles: a history*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill, c2011, s. 312. ISBN 0078025079.

³²Grunge a post-grunge přelomu 80. - 90. let a dále v 90. letech. *Česká televize: Bigbit - Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize, 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/137-grunge-a-post-grunge-prelomu-80-90-let-a-dale-v-90-letech/>

i jiné kapely. Basistka kapely, *Kim Gordon*, občas bývá nazývána jako kmotra alternativního rocku. Kromě toho, že se věnovala kapele *Sonic Youth*, si tenhle titul zasloužila skrz její snahy pomáhat ostatním ženám s kariérou v rockové alternativní hudbě. Pracovala s mnoha ženskými kapelami, pomáhala jim spoluprodukovat alba a také spolurežirovat videoklipy.

Jednou z prvních kapel ze Seattlu, která si rychle získala své následovníky, byla také kapela *Soundgarden*. Pojem grunge v podání této kapely reprezentoval typický hlasitý nakřáplý zvuk jejich kytar. Kapela nahrála své první EP *Screaming Life* již v roce 1987. Na stylu kapely se hodně podepsal styl heavy metalových skupin (např. *Led Zeppelin*), což lze poznat skrze spojení s kytarovými a basovými riffy, využívající zkresleného zvuku. *Soundgarden* nahráli své nejlepší album v roce 1994 (*Superunknown*), které získalo dvě ocenění *Grammy*. Kapela měla vliv na další místní kapely, včetně *Mudhoney* a nebo *Nirvany*.³³

Mudhoney je kapela známá svým garážovým hlučím, kdy kombinuje zvuk z pozdních šedesátek a raných sedmdesátek v podobě metalových kytarových riffů a zkreslených efektů s příměsí punkové intensity. Jako svůj první singl kapela vypustila píseň *Touch Me, I'm Sick*. Nejúspěšnějším albem kapely pak bylo *Piece of Cake* (1992), kritika jej ale moc vřele nepřijala.³⁴

Další kapelou založenou na seattleské hudební scéně, která vznikla v 90. letech, byli *Pearl Jam*. Kapela se přirozeně chopila grunge-kytarového stylu. Zpěvák *Eddie Vedder* byl do kapely pozván svým kamarádem, zatímco ostatní členové už za sebou měli působení v předchozích kapelách ze Seattlu. *Pearl Jam* se stali známými skrz své odmítnutí zaplatit náklady firmě, která zařizovala kontrolu lístků na koncertech, anebo také odmítali točit videa pro písně z jejich pozdějších alb. Navzdory popularitě z těchto nepříjemností zůstávala jejich hudba základem úspěchu. Vlivy dřívějších muzikantů a kapel jako *Jimi Hendrix*, *The Doors*, *The Beatles* a dokonce i *The Stooges* můžeme slyšet v jejich kytarových riffech a celkové struktuře. Texty písní jsou ovlivněny zpěvákovými problémy z dětství (např. *Jeremy*), samotou (*Daughter*) anebo problémy kapely s médii (*Blood*).

³³Grunge Rock. CHARLTON, Katherine. *Rock music styles: a history*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill, c2011, s. 312. ISBN 0078025079.

³⁴Grunge a post-grunge přelomu 80. - 90. let a dále v 90. letech. *Česká televize: Bigbit - Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize, 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/137-grunge-a-post-grunge-prelomu-80-90-let-a-dale-v-90-letech/>

Aniž by kapela zaprodávala své poselství nebo hudbu, stala se jednou z nejdůležitějších a nejpobulárnějších kapel uvnitř alternativního trhu.³⁵

7.1 Nirvana

Nejpobulárnější kapela grunge rockové scény, která vznikla roku 1987 v městečku Aberdeen, státě Washington. Jejími členy byli: *Kurt Cobain* (zpěv a kytara), *Krist Novoselic* (baskytara) a od roku 1990 *Dave Grohl* (bicí).

Nirvana byla ovlivněna nedalekými seattleskými kapelami jako *Melvins*, či *Mudhoney* a byla neodmyslitelnou součástí grunge hnutí. Nirvana rozvinula úderný a zkrslený sound pomocí *Cobainova* hlasu, který se pohyboval někde mezi zběsilým řevem a otupělým mumláním.³⁶ *Nirvana* každou jejich zkoušku začínala jamováním – někdy to byl obrovský kravál a jindy se z toho vyloupila písnička. Také hodně experimentovali, zkoušeli například, jak nejvíce potichu dokáží zahrát a naopak – jak nejvíce nahlas. Poté tyto dvě dynamiky dokola střídali. To bylo přesně to, o čem Kurt vždycky snil – prolínání agresivity s melodičností.³⁷

První debutové album kapely – *Bleach* bylo vydáno v roce 1989 u společnosti *Sub Pop*, což byl malý nezávislý label v *Seattleu*.

Kapela v letech 1990 a 1991 nepřetržitě jezdila po koncertech. Mezitím se jim v kapele neustále měnili bubeníci do té doby, než přišel *Dave Grohl*, který s kapelou zůstal až do konce. Po turné se *Sonic Youth*, kterým Nirvana dělala předkapelu, se kapela rozhodla opustit *Sub Pop* a podepsala smlouvu s *Geffen Records*, což byla dceřiná společnost labelu *DCG Records*. Společnost naléhala, aby kapela spolupracovala s producentem, který má v hudbě velké jméno. *Nirvana* tedy vložila důvěru do *Butche Viga* a výsledkem bylo nadcházející album *Nevermind* (1991), které pro kapelu bylo přelomové. První singl *Smells Like Teen Spirit* doslova rozcupoval hudební žebříčky a na stanici *MTV* a v alternativních rádiích se hrál pořád dokola. Album nahrané na podzim již o Vánocích sesadilo krále popu *Michaela Jacksona* z přední příčky US žebříčku.³⁸

³⁵ Grunge Rock. CHARLTON, Katherine. *Rock music styles: a history*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill, c2011, s. 313. ISBN 0078025079.

³⁶ Nirvana. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/A2257719?q=Nirvana&search=quick&pos=1&start=1#firsthit

³⁷ *Sedm epoch rocku* [Dokument]. Alternativní rock 1980 – 1994. Režie: Francis Whately. Česká televize, 2008.

³⁸ Nirvana. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U.S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, s. 522. ISBN 0879306076.

Tento masivní úspěch kapely měl za následek velký příliv popularity a slávy, kapela se stala vyhledávaným terčem novinářů a fotografů. Tuto skutečnost obzvláště těžce nesl *Cobain*, o kterého se zajímali nejvíc, kvůli jeho drogovým excesům, ve kterých jel společně se svoji ženou *Courtney Love* (zpěvačka a kytaristka kapely *Hole*). To také časem vedlo k odebrání z péče jejich dcery *Frances Bean*. Fanoušci a přátelé *Cobaina* se obávali, že jeho souboj s drogami a válku, kterou vedl ve svém nitru, pomalu prohrává.³⁹

Následující album *In Utero* (1993) mělo stejný úspěch jako jeho předchůdci. Kapela uspořádala velkolepý koncert v televizi MTV s názvem *MTV's Unplugged*. Jednalo se o akustické vystoupení, kde kapela ukázala, jak umí hrát naživo. Využila příležitosti předvést své tvůrčí umění a zároveň se dostat do oblasti mainstreamu, ve kterém působili jejich oblíbenci, jako *Meat Puppets*, *Lead Belly* a *David Bowie* mezi nimi.

Kapela hrála jejich poslední show v Mnichově, když *Cobain* náhle utrpěl kóma způsobené předávkováním se drog. Pár dní si poležel v místní nemocnici, a když jej pustili, odletěl domů, kde poté strávil nějakou dobu v zotavovacím centru. O deset dní později jej na jeho vlastní žádost propustili a po dobu čtyř dní se *Cobain* pohřešoval. Zpěvákovo tělo bylo poté nalezeno na podlaze v jeho domě v *Seattleu*. Příčinou smrti byla sebevražda – zpěvák se sám zbraní střelil do hlavy.

Rostly spekulace o tom, zdali nebyl *Cobain* zavražděn, čemuž chtěli věřit hlavně fanoušci, kteří se nesmířili s jeho smrtí.

Nirvana záhy přestala existovat a oba zbylí členové kapely slíbili, že nikdy nebudou používat jméno a renomé kapely v jejich budoucí kariéře. A slib také dodrželi.⁴⁰

7.2 Oasis

Skupina pocházející z Manchesteru (Anglie) vznikla v roce 1991. V originální sestavě se skládala z členů: *Noel Gallagher* (kytara), jeho bratr *Liam Gallagher* (zpěv), *Paul „Bonehead“ Arthurs* (kytara), *Paul McGuigan* (baskytara) a *Tony McCarroll* (bicí).

Po roce koncertování a nahrávání to kapelu pořád nikam nevedlo. Nicméně kapela byla jednoho dne pozvána do klubu *King Tut's Wah Wah* v *Glasgow*, aby podpořila místní skupinu *18 Wheeler*. Tam si jich všiml šéf *Creation Records* – *Alan McGee*. Po skončení

³⁹ Grunge Rock. CHARLTON, Katherine. *Rock music styles: a history*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill, c2011, s. 313. ISBN 0078025079.

⁴⁰ Nirvana. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U.S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, s. 522, 523. ISBN 0879306076.

koncertu si odchytil *Noela* a zeptal se ho, zdali mají uzavřenou nahrávací smlouvu. Když *Noel* odpověděl, že ne, okamžitě se na místě dohodli a potřásli si rukama.⁴¹

První singl kapely *Supersonic* (1994) předurčil typický zvuk kapely, kterým se stalo pomalé tempo a chytlavé písničky. *Oasis* oplývají melodičností a písněmi, které jsou založeny na estetice. Také se široce vyhýbali tanečně orientované hudbě, která byla populární na místní scéně. Skvělé první album *Definitely Maybe* (1994) obsahuje nepřekonatelné songy jako *Live Forever*, *Slide Away* anebo *Cigarettes and Alcohol*. *Oasis* byli také velkými obdivovateli *The Beatles*, což lze poznat z jejich písně *Whatever*, která je s použitím smyčcové sekce vychytralou napodobeninou této kapely.⁴²

Při svém druhém albu *Oasis* zápasili s další úspěšnou skupinou *Blur* o to, kdo je nejlepší Britskou skupinou. Obě kapely ve stejný den vydali novou písničku a *Blur* vyšplhající se na první příčku žebříčku vyhráli. *Oasis* se svým songem *Roll With It* byli druhí. Nicméně (*What's the Story*) *Morning Glory* (1995) bylo velice úspěšné album, které zahrnuje hity jako *Wonderwall* a *Don't Look Back In Anger*.

Na podzim roku 1966 se začaly objevovat zvěsti, že se kapela rozpadá. Zpěvák Liam zmeškal natáčení v *MTV Unplugged* a o tři dny později zmeškal letadlo do Ameriky, kam jeli na turné. To odstartovalo bez něj a jeho bratr *Noel* se ujal hlavního zpěvu. Tyto skutečnosti vedly k tomu, že se bratři často hádali.

Avšak nebezpečně blízko vyhrocení této situace, kapela přesto nahrála své třetí album *Be Here Now* (1997). I přesto, že bylo album uspěchané a nedodělané, opět dosáhlo úspěchu na základě singlů *D'You Know What I Mean* a *All Around the World*.⁴³

Spojení stylů skupin *Beatles* (hlavně inspirace melodiemi), *Slade* (vliv glam rocku) a *Happy Mondays* (indie styl) udělalo z *Oasis* jednu z nejvíce komerčně úspěšných britských kapel 90. let.⁴⁴

⁴¹ Oasis. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U.S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, s. 532. ISBN 0879306076.

⁴² Oasis. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/46603?q=Oasis&search=quick&pos=1&start=1#firsthit

⁴³ Oasis. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U.S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, s. 533. ISBN 0879306076.

⁴⁴ Oasis. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/46603?q=Oasis&search=quick&pos=1&start=1#firsthit

8 Závěr

Alternativní rock měl v průběhu času několik podob, než se vyvinul do jeho poslední fáze v 90. letech. Je zřejmé, že tento pojem nemá jednoznačnou definici a v každém období představoval trochu jinou hudbu. Jedno ale zůstalo neměnné. Kapely a hudební vydavatelství vždy toužily po nezávislosti a neměli zájem se podílet na komerční produkci.

Alternativní rock vzešel z undergroundové scény na konci 60. let a dopracoval se až na post grunge scény v letech devadesátých. Byl doprovázen řadou politických hnutí, kdy členové dávali najevo svou nespokojenost se zavedeným systémem. Postupem času se kapely stávaly čím dál víc populární, na základě rostoucího počtu fanoušků alternativního rocku, až přišlo nevyhnutelné vniknutí do komerční sféry. Tento směr spojoval okruhy lidí, kteří vytvořili scénu, která se postupem času vyvinula v komunitu, kterou tvořili lidé se stejným nezávislým duchem.

Zjistila jsem, že stejný obsah pojmu se jinak nazývá v USA, kde se upřednostňuje označení „alternativní“ a jinak ve Velké Británii, kde je to „indie“.

Tímto se však téma alternativního rocku nevyčerpává. Tato práce otevírá témata věnující se problematice alternativního rocku po přelomu z 20. do 21. století. Také se lze hlouběji zajímat o subžánry, kterých je opravdu mnoho a nikdy nepředstavují čistě jen jeden konkrétní styl. Tato práce je zaměřena na hudbu zahraniční a nejzásadnější kořeny problematiky. Lze zkoumat její promítnutí do hudby na českém území a pozorovat nakolik ovlivnila dění na domácí scéně.

Alternativní rock je povedeným vybočením a pestrým osvěžením hudby. Je určen pro ty, kteří od muziky a od života očekávají něco víc.

9 Seznam pramenů a použité literatury

College Rock Underground: R.E.M. COVACH, John a Andrew FLORY. *What's that sound?: an introduction to rock and its history*. 3rd ed. New York: Norton, c2012, 478, 480. ISBN 9780393912043.

Sanfranciské křižovatky. DORUŽKA, Lubomír. *Panoráma populární hudby 1918 / 1978: aneb Nevšední písničkáři všedních dní*. Praha: Mladá fronta, 1981, s. 169.

Empire of Dirt. FONAROW, Wendy. *Empire of Dirt: The Aesthetics and Rituals of British Indie Music*. 1. vydání. Middletown, Conn.: Wesleyan University Press, 2006, s. 25-26. Music/culture. ISBN 0819568112.

Other Rock Styles of the Eighties. CHARLTON, Katherine. *Rock music styles: a history*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill, c2011, s. 290. ISBN 0078025079.

Grunge Rock. CHARLTON, Katherine. *Rock music styles: a history*. 6th ed. Boston: McGraw-Hill, c2011, s. 312. ISBN 0078025079.

POLEDŇÁK, Ivan. *Mně všechno dvakrát, aneb, O Jiřím Stivínovi*. 1. vyd. Praha: Panton, 1989.

Rock v opozici a Recommended Records. POLEDŇÁK, Ivan a Ivan CAFOUREK. *Sondy do popu a rocku*. 1.vyd. Praha: H, 1992, 49- 51. ISBN 80-85467-14-3.

Chrome. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U. S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, 262, 263. ISBN 0879306076.

Nirvana. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U. S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, s. 522. ISBN 0879306076.

Smiths. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U. S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, 637- 638. ISBN 0879306076.

Hardcore. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. 2. vydání. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U. S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, 49- 52. ISBN 0879306076.

R E M. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U. S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, 588 - 591. ISBN 0879306076.

Oasis. THOMPSON, Dave. *Alternative rock*. Milwaukee, WI: Distributed to the music trade in the U. S. and Canada by Hal Leonard Publishing, c2000, s. 532. ISBN 0879306076.

Grove Music Online: Alternative Rock. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2007 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/A2227025?q=alternative+rock&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit

Grunge. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/49139?q=grunge&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit

Captain Beefheart. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Captain_Beefheart

R. E. M. *Oxford Music Online: Grove Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/49154?q=R.E.M.&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit

The Smiths. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Smiths

Indie Rock. *ALLMUSIC* [online]. [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.allmusic.com/style/indie-rock-ma0000004453>

Frank Zappa. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z:

www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/46286?q=Frank+Zappa&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit

The Residents. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Residents

Alternativa zleva - Hnutí Rock In Opposition. *Česká televize: Bigbít- Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize, 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/clanky/73-alternativa-zleva-hnuti-rock-in-opposition/>

Nirvana. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/A2257719?q=Nirvana&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit

Co je to vlastně „alternativa“ a její představitelé v 70. letech. *Česká televize: Bigbít- Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/72-co-je-to-vlastne-alternativa-a-jeji-predstavitele-v-70-letech/>

Alternativa v USA - Sanfranciský underground 70. let. *Česká televize: Bigbít- Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/75-alternativa-v-usa-sanfrancisky-underground-70-let/>

R. E. M. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2016 [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/R.E.M.>

Oasis. *Oxford Music Online* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2016 [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: www.oxfordmusiconline.com/subscriber/article/grove/music/46603?q=Oasis&search=quick&pos=1&_start=1#firsthit

Alternative rock. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Alternative_rock

Tuxedomoon. *Wikipedia: The Free Encyclopedia* [online]. 2001 [cit. 2016-03-31]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/wiki/Tuxedomoon>

Alternativa 80. - 90. let - Vzhůru proti komerci. *Česká televize: Bigbít- Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize, 2016 [cit. 2016-04-04]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/127-alternativa-80-90-let-vzhuru-proti-komerci/>

Grunge a post-grunge přelomu 80. - 90. let a dále v 90. letech. *Česká televize: Bigbít - Internetová encyklopedie rocku* [online]. Česká televize, 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/alternative-rock/clanky/137-grunge-a-post-grunge-prelomu-80-90-let-a-dale-v-90-letech/>

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Aneta Kotrlová
Katedra:	Hudební výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. Filip Krejčí, Ph.D.
Rok obhajoby:	2016

Název práce:	Vývoj alternativního rocku a jeho sociokulturní kontexty
Název v angličtině:	The evolution of alternative rock and it's sociocultural contexts
Anotace práce:	Bakalářská práce se zaměřuje na vývoj alternativního rocku z historického hlediska. Popisuje jednotlivé hudební skupiny a zkoumá jejich vztah se sociokulturním prostředím.
Klíčová slova:	Alternativní rock, vznik, vývoj, hudební skupiny, sociokulturní prostředí
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis is focused on evolution of alternative rock's history. It describes individual music groups and researched their relation with sociocultural surroundings.
Klíčová slova v angličtině:	Alternative rock, genesis, evolution, music groups, sociocultural surroundings
Přílohy vázané v práci:	
Rozsah práce:	30 str.
Jazyk práce:	český